

Szegények éje

Nem szegény a szegénység, csak kellemetlen. Anyám hagyta rám e bölcsességet. Meg ezt is: *pechje van, mint Weisz Gizinek*. Különösebben szerencsés persze ő sem volt, jóllehet a szegénység látszatát talán sikerült elkerülnie. Elmondhatatlanul pedáns volt, cipőit használaton kívül helyezett selyemharisnyákba bújtatva tartotta évtizedeken át, s volt egy pár olyan cipője is, amit sértetlenül menekített haza a deportálásból.

Nem tudok szabadulni a gondolattól, mi lenne mostanában vele, ha mint afféle özvegy nyugdíjból tengődő, férjét a munkaszolgálatban elveszített, egyedül élő idős asszonyként tengetné az életét. Mire futná mellékes jövedelemmel még véletlenül sem kiegészített, minősítetten kis járandóságából, amelyet még csak meg sem szolgált — apámnak kellett megfagyni, nem sokkal az elhurcolása után, hogy ily módon gondoskodjon túlélő hitveséről. Segíteném minden bizomnyal, havonta meghatározott összeget postáznék címére, ha nem lepi el menthetetlenül tüdejét a víz, s már gondoskodni alig tudna magáról, nyilván hozzánk költöztetném, elvégre, ahol ötven megférnek — két felnőtt és három gyerek —, ott jut még hely egy hatodiknak. Ez ugyanis az új mód: mi felénk, a háborgó lelkiismeret-furdalás mérséklésére: összeköltözni újra három nemzedéknek egy fedél alá, többnyire anyai négyzetméteren, ahol egy nemzedéknek sincs elegendő életter. Vagy sorsukra hagyni az öregeket, boldoguljanak, ahogy tudnak. Cseréjük kisebbre emlékeikkel összeszenőtt lakásukat, kössenek — rettegésüket leküzdve — eltartási szerződést, járjanak napközibe, feküdjenek be valamelyik elfekvőosztályra vagy bójtöljék ki, amíg bekerülhetnek a szociális otthonba.

Íme a kínálat. Nem szegény a szegénység, csak kellemetlen. S vajon miért lehetne pechje Weisz Gizinek? S ki mindenkiket kerül el manapság vagy már éve óta a szerencse kis hazánkban? Ahol szinte mind a tízmillióan követelhetnénk valamilyen apropóból kártérítést. Vélte vagy valós sérelmekért. Mellőzésért, egzisztenciálanságért, érdekből önként vállalt közepszerűségért, igénytelenségért. Egy országban, ahol az évtizedek óta első ízben végrehajtott népszavazás harmadnapján már az is vívmánynak számít, ha a MÁV vezérigazgatója visszavonja „elhamarkodott” rendelkezését, ne-

aluljárókban megágyazókat egy jogállamban nem lehet kitoloncolni. Vagy ha igen, akkor már valamilyen fedélről kellene állam bácsinak gondoskodni, hogy megmaradjon az a szikrányi szocializáció, ami — láthattuk, olvashattuk — ezekben a kiebrudalt, sehová be nem fogadott fiatalokban még megvan.

Ismertek a Hajléktalanokért társadalmi bizottság helyzetjelentései, el is jutnak nyilván minden illetékeshez. A mindenkori válasz úgyszintén jól ismert: adósság, költségvetési deficit, kapacitáshiány, szűk keret s a többi. Miközben gazdára várnak a munkásörklakványok, hatan húzzák meg magukat egy priccsen a főváros egyetlen, emberhez méltatlan menedékhelyén, ahol újabban már ezért is fizetni kell. S mert a közegészségügyi előírásoknak mégis csak eleget kell tenni, hát a matractalan fekvőalkalmatosságokat rendre leslaugozzák. Bognár Szabolcs-tól tudom, aki a legtöbbet és a legcsorbitatlanabbul tudja a társadalmi nyomorról, hogyan folyamodtak, ugyan adnák át a légópincéket legalább télvíz idején a hajléktalanoknak, de hasztalan kommissióztak. Hiába az újabb és remélhetően általános leszerelés, hiába a rémálmainkból is lassan már kivésző légiveszély, légópincékre akkor is szükség van.

Lassan már azok sem, akik bérlői vagy tulajdonosai valamiféle állami vagy saját tulajdonú ingatlanoknak. Mivelhogy a létbizonytalanság valamilyen oknál fogva időnként előtte alvászavarokkal s egyéb neurotikus tünetekkel jár. Tisztes küllemű idős hölgy panaszkolja visszafogott hangon, hogy szövethézetű lakásban él megözvegyülve s megint emelik a közös költséget. Az esedékes nyugdíjemelés talán ha ennek a kompenzálására futja. Igen ám, de jövőre szabadaras lesz az enniváló, többszörös vízdíj-emelésről beszélnek, s ha drágul az energia, a villany-, a fűtésszámla is az egeket ostromolja. Mi lesz azokkal, akik lakbért nem fizetnek, vagy nem nyitnak ajtót a legkülönfélébb díjbeszedőknek? Rájuk fogják majd, hogy biztos elköcsmázzák a keresetüket, nyugdíjukat? Aztán kikapcsolják a villanyt, a fűtést s jöhet a kilakoltatás karhatalommal?

Meg lehet ezt tenni egy világkiállításal, Európához történő felzárkózással kacérkodó, immár többpártrendszerű országban tisztességben megőszült emberekkel? Rájuk löcsölhető a nagypolitika meg-

A szovi

Gorbac

a pá

Ismét jelentkez megölték

A külpolitikai helyz

GORBACSOV RÓMAI PROGRAMJÁNAK be-
audiencia előestéjén — már a máltai szovjet-
témája nyomult a híradások elére. Nagyjából is-
beszéd földközi-tengeri állomásának forgatóköny-
tesülések szerint másfél nap alatt legalább tíze-
Bush és Gorbacsov: először szombaton a Szla-
kálón találkoznak, hogy azután a délelőtti és d-
és az ebédet követően a szovjet államfő legyen a
csatahajón Bush vacsoravendége. Az amerikai p-
nap Brüsszelbe repül, ahol Kohl kancellárral foly-
hétfőn Jacques Delors-t, majd a NATO-országok k-
sének résztvevőit tájékoztatja a csúcsról. Jóllehe-
minisztérium még nem rögzítette az időpontot, se-
főn vagy kedden lesz egy VSZ-csúcs is. Figyelem-
scher, a nyugatnémet diplomácia irányítója ugya-
los látogatást Moszkvában, megelőzve Mitterrand
útját. Genscher ily módon teszi teljessé azt a bonn-
zivat, amely a Kohl-terv tisztázására és elfogad-
amelynek jegyében Genscher csütörtökön rövid ló-
Párizsban tárgyal.

MOSZKVA „LEÍRTA” KELET-EURÓPÁT, Imn-
hogy a térség közvetlen ellenőrzése lényeges a szovi-
pontjából — ekként summázta amerikai kormány-
közö értesüléseit a *The New York Times*. Az idéze-
rökben egyébként némi *nyugtalanossággal* gyanakvó-
a kelet-európai helyzetet ilyen simán, erőszak nélkül-
től tartanak: mégis történhet valami „nagyon erős-
gathatja a változások egész folyamatát. Az újság sz-
zetés egyetlen aggodalma, hogy szembekerül a né-
kérdésével, még mielőtt kész lenne foglalkozni vi-
lyen egyértelmű kijelentést tett: Eduard Sevardnadz-
társával tartott eszmecserején: „Komoly veszély a
dés és enyhülés számára a német újraegyesítés f-
vésbé az egyes kelet-európai országokról kívánai
csúcstalálkozó, mint a nagyobb összefüggésekről,
maga Bush fogalmazta meg röviddel Máltára veze-
A *The Wall Street Journal* beszámolója szerint Bi-
fontosnak tekintik a Szovjetunió gazdasági problémá-
gesben korántsem jelentéktelen mozzanatot, hogy a
nem zárkozott el a kanadai kormányfőnek attól a
adjanak a Szovjetuniónak megfigyelői státust a GAT-
tosan vonják be a Világbank és a Nemzetközi Valút-
gébe. Mint a *The New York Times* mellelleg utal r-
mindazonáltal erősen túlzónak találják az állítólag
héz szovjet telet megígérő jelentéseket. A nagy-
ról nyilatkozott a Francia védelmi miniszter is, bi-
letlenül a csúshévére elő időzítve. Jean-Pierre Co-
bék közt rámutatott, hogy korai lenne az európai p-
kapcsán a NATO vagy a Versói Szerződés felosz-
Mint a *Le Figaro*nak adott interjújából kitűnik, a k-
ket pplanatnyilag mind az Egyesült Államok mind
európai stabilitás döntő tényezőjének tartja. Chéve-
kérdéssel kapcsolatban ugyancsak óvott az elhamar-
sót, megerősítette, hogy kormánya egyelőre nem lát
újraegyesítést. Erdemes megjegyezni, hogy egy szer-
megtűntetésen a résztvevők a többi között a két n-
sítése ellen is tiltakoztak. A konföderáció az NDK sz-
detét jelentené — hangsúlyozták a szónokok.

AZ ELBÁN INNEN ZAJLÓ ERJEDES ebben a tá-
némileg más természetű — aggályokat kelt, tapas-
nap. Most például a szovjet *Pravda*ban a lap budape-
fogásolja, hogy a magyarországi átalakulást kísérő

zott összeget postáznék címére, ha nem lepi el menthetetlenül tüdejét a víz, s már gondoskodni alig tudna magáról, nyilván hozzánk költöztetném, elvégre, ahol ötven megférnek — két felnőtt és három gyerek —, ott jut még hely egy hatodiknak. Ez ugyanis az új módi mifelénk, a háborgó lelkiismeret-furdalás mérséklésére: *összeköltözni újra három nemzedéknek egy fedél alá, többnyire annyi négyzetméteren, ahol egy nemzedéknek sincs elegendő élettér.* Vagy sorsukra hagyni az öregeket, boldoguljanak, ahogy tudnak. Cseréjük kisebbre emlékeikkel összeszenőtt lakásukat, kössenek — rettegésüket leküzdve — eltar-tási szerződést, járjanak napközibe, feküdjenek be valamelyik elfekvőosztályra vagy bőtöljék ki, amíg bekerülhetnek a szociális otthonba.

Íme a kínálat. Nem szegény a szegénység, csak kellemetlen. S vajon miért lehetne pechje Weisz Gizinek? S ki mindenkiket kerül el manapság vagy már éve óta a szerencse kis hazánkban? Ahol szinte mind a tízmillióan követelhetnénk valamilyen apropóból kártérítést. Vélte vagy valós sérelmekért. Mellőzésért, egzisztenciátlanságért, érdekből önként vállalt közepszerűségért, igénytelenségért. Egy országban, ahol az évtizedek óta első ízben végrehajtott népszavazás harmadnapján már az is vívmánynak számít, ha a MÁV vezérigazgatója visszavonja „elhamarkodott” rendelkezését, nevezetesen, hogy éjjel csak azok tartózkodhatnak a pályaudvarokon, akiknek érvényes menetjegyük van. Különben az utcán hálának, vagy a Blahán, ami idegenforgalmi látványosság a javából, miközben hírül adják a lapok, hogy Budapestre érkezett a *Playboy* szupersztárja, aki már a repülőtéren elmondta a kíváncsi újságíróknak, régi vágya, hogy szeretkezzen a súlytalanság állapotában.

Így aztán maradhatnak a Keletiben, a Délben a törzsvendégek, a híres-nevezetes hajléktalanok, földre terített katonokon, tépett vásznakba bunkolózva, padok alatt összekucorodva, látszólag érzéketlenül az utolsó békés karácsonyra készülők nyüzsgő forgatagában. Nem is akármilyen a társaság — olvastam a délutáni újságban —, van itt filozófus, szobrász, sőt még nyugatnémet állampolgár is. Közös jellemzőjük a hivalkodó, nem is olyan régen még nevén sem nevezhető szegénység, s ikertestvére a kilátástalanság. Ezt pedig képtelenség láthatatlanná varázsolni, az

társadalmi nyomorról, hogyan folyomodtak, ugyan adnák át a *légópincéket* legalább télvíz idején a hajléktalanoknak, de hasztalan komissióztak. Hiába az újabb és remélhetően általános leszerelés, hiába a rémálmainkból is lassan már kivesző légivesztély, légópincékre akkor is szükség van.

Lassan már azok sem, akik bérlői vagy tulajdonosai valamiféle állami vagy saját tulajdonú ingatlanok. Mivelhogy a létbizonytalanság valamilyen oknál fogva időnként előtte *alvászavarokkal* s egyéb neurotikus tünetekkel jár. Tisztes küllemű idős hölgy panaszolja visszafogott hangon, hogy szövetkezeti lakásban él megözvegyülve s megint emelik a közös költséget. Az esedékes nyugdíjemelés talán ha ennek a kompenzálására futja. Igen ám, de jövőre *szabadáras* lesz az ennivaló, többszörös vízdíj-emelésről beszélnek, s ha drágul az energia, a villany-, a fűtőszámla is az egeket ostromolja. Mi lesz azokkal, akik lakbért nem fizetnek, vagy nem nyitnak ajtót a legkülönfélébb díjbeszedőknek? Rájuk fogják majd, hogy biztos el-kocsmázzák a keresetüket, nyugdíjukat? Aztán kikapcsolják a villanyt, a fűtést s jöhet a kilakoltatás karhatalommal?

Meg lehet ezt tenni egy világkiállítással, Európához történő felzárkózással kacérkodó, immár többpártrendszerű országban tisztességben megőszült emberekkel? Rájuk löcsölhető a nagypolitika megannyi kudarca, balfogása, dölyfösködése? Pedig egyetlenegy kisnyugdíjas nem tehet arról, hogy ostoba módon, a mindent államosítás kivagyiságával lehetetlenítették a tiszteges nyugdíjak folyósítását. Ami persze nem vonatkozik azokra, akik mindezt végrehajtották, kierőszakolták, s most kacsalábban forgó házaikban élvezik jól megérdemelt negyvenezer forintos nyugdíjaikat. Tudom én jól, kiokosítottak, hogy a nagy járandóságok megkurtításával még nem oldódik meg semmi. De valami azért elkezdődik, elkezdődhetne a szociális bizonytalanság orvoslására....

Mert ha nem, akkor hamarosan éjjeli menedékhely lesz a fél ország. S nemcsak a lennyel piacokon botlunk bele szemlélve a szükségből kacsatok között turkáló és alku-dozó, egykor jól szituált ismerőseinkre, de még az is megéshet, hogy rájuk lépünk valahol véletlenül, mikor szegényérzetünknel már erősebbnek bizonyul testünk legyűrhetetlen fáradtsága.

Kertész Péter

hétfőn Jacques Delors-t, majd a NATO-országok sénék résztvevőit tájékoztatja a csúcscról. Jóháj minisztérium még nem rögzítette az időpontot, se fön vagy kedden lesz egy VSZ-csúcs is. Figyelem scher, a nyugatnémet diplomácia irányítója ugya los látogatást Moszkvában, megelőzve *Mitterrand* útját. Genscher ily módon teszi teljessé azt a *boni zívát*, amely a Kohl-terv tisztázására és elfoga amelynek jegyében Genscher csütörtökön rövid le Párizsban tárgyal.

MOSZKVA „LEÍRTA” KELET-EURÓPÁT, im hogy a térség közvetlen ellenőrzése lényeges a szó pontjából — ekként summázta amerikai kormá kozó értesüléseit a *The New York Times*. Az idé rökben egyébként némi *nyugalomsággal* gyanak a kelet-európai helyzetet ilyen simán, erőszak nélkül tól tartanak: mégis történhet valami, nagyon erő gathatja a változások egész folyamatát. Az újsá getes egyetlen aggodalma, hogy szembekerül a kérdésével, még mielőtt kész lenne foglalkozni len egyértelmű kijelentést tett Eduard *Sevardna* társával tartott eszmecserején: „Komoly veszély des és enyhülés számára a német újraegyesítés vésbé az egyes kelet-európai országoktól kíván csúcstalálkozó, mint a nagyobb összefüggésekr maga Bush fogalmazta meg röviddel Máltára ve A *The Wall Street Journal* beszámolója szerint fontosnak tekinti a Szovjetunió gazdasági probléa gesben korántsem jelentéktelen mozzanat, hogy nem zárkózt el a kanadai kormányfőnek attól adjanak a Szovjetunióknak megfigyelői státust a G tosan vonják be a Világbank és a Nemzetközi Val gébe. Mint a *The New York Times* mellesleg utal mindazonáltal erősen túlzónak találják az állítói héz szovjet telet megjósoló jelentéseket. A nagy ról nyilatkozott a Francia védelmi miniszter is, letlenül a csúcshétvége elé időzítve. Jean-Pierre bek közt rámutatott, hogy korai lenne az európai kapcsán a NATO vagy a Varsói Szerződés felo Mint a *Le Figaronak* adott interjújából kitűnik, a ket pilanatnyilag mind az Egyesült Államok, mir európai stabilitás döntő tényezőjének tartja. Ché kérdéssel kapcsolatban ugyancsak óvott az elham sőt, megerősítette, hogy kormánya egyelőre nem l újraegyesítést. Erdemes megjegyezni, hogy egy sz megtűntetésen a résztvevők a többi között a két sítése ellen is tiltakoztak. A konföderáció az NDK detét jelentené — hangsúlyozták a szónokok.

AZ ELBÁN INNEN ZAJLO ERJEDÉS ebben a némileg más természetű — aggályokat kelt, tap nap. Most például a szovjet *Pravdában* a lap budi fogásolja, hogy a magyarországi átalakulást kísér antikomunista frazeológiára: a magyar szociális szol. Az írás jelentős szerepet tulajdonít a tömeg len levő nyugati tőkének, a politikai pártok és támogatásának. Az MSZP helyzetét elemezve, a Pr hogy *realis* a párt jobbra tolódásának a veszélye baloldali erők „testvérgyilkos belháborúját”. A k bizakodó végkiengeséssel fejeződik be: Magyaroi erők és ellenfeleik egyként kívánják, hogy a hely: mat irányítható maradjon.

Tudósítónk római telefonjelentése

A közös európai há felépítését óhajta Gorb

Róma, november 30.

A teljes nézetazonosság je gyében tárgyalt Gorbacsov Ró mában. A közös európai ház felépítésének a gondolata által vezérelt szovjet államfő kifejtette nézetét a német egység megteremtésének a feltételeiről, a földközi-tengeri bizton ság erősítéséről és az újabb helsinki értekezlet összehívásá nak a szükségességéről.

Csütörtök délelben már be is fejeződött a szovjet–olasz csúcs politikai része, aláírták a dokumentumokat, ám a látoga tásnak az izgalmai még nem üt tek el, hiszen Gorbacsov este be szédet mondott a városházán, ahol a Közös Piac alapjait rakták le az ötvenes években. Ma történel

mi találkozára majd Milánób. élet vezetőivel közös sajtóér Andreottival, merlegét azonl ták Rómában, ten nyilatkozni az eredmények szerűen is mé szonegy megál ide értve a kö: • A délelőtti n amelyeken Go otti kormányfő miniszterek is ször De Mich nemzetközli saj beszámoljon a közös nyilatko is felhívta a f